روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان • نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۶۰۳۶۱۲۲ • تلفن آگهی‌ها: ۸۸۹۴۲۰۳۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: گلریز تلفن: ۶۶۷۹۵۴۴۲

روزنامه شرق

www.sharghdaily.ir

دوشنبه • ۱۲ اسفند ۱۳۹۸ • ۷ رجب ۱۴۴۱ • ۲ مارس ۲۰۲۰ • سال هفدهم • شماره ۳۶۶۱ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۲:۱۶ • اذان مغرب ۱۸:۱۹ • اذان صبح فردا ۵:۰۸ • طلوع آفتاب ۶:۳۱

روزنامه فردا

fardashargh@gmail.com

یاد

تِه جا بِدا بِرمِه‌ی بی چِمِربی*

● **ساماد موحدی:** مازندران یکی از بزرگان موسیقی‌اش را از دست داد. ابوالحسن خوشروی‌ساروکلایی سرانجام در ساروکلا و بعد از چند سال دست‌وپنجه نرم‌کردن با بیماری درگذشت تا صاحب آن صدای فراموش‌نشدنی رخ در نقاب خاک بکشد. محدوده موسیقیایی مازندران را شاید بتوان به سه دسته کلی تقسیم کرد. شرق مازندران که بیشتر تحت تأثیر موسیقی خراسان و ترکمن‌صحراست و غرب آن که متأثر از گیلان است و بخش مرکزی که به البرز میانه معروف است و از ساری تا کوه‌های سوادکوه را شامل می‌شود و ویژگی‌های خالص موسیقی مازندرانی را در بر دارد. ابوالحسن خوشرو یکی از چهره‌های تأثیرگذار در این بخش از موسیقی مازندرانی بود که بیش از شش دهه در این زمینه فعالیت کرد و در ضبط روایت‌های فولکلور مردم مازندران نقش بسزایی داشت. حتما آن ویدئوی معروف از خاکسپاری روجا آزادیان، از جان‌باختگان حادثه سرنگون‌کردن هواپیمای اوکراینی را به خاطر دارید. آوازی که در آن سوگواری خوانده می‌شد «نواجش» نام دارد که سرودی رایج در مراسم‌های سوگواری در مازندران بود و بازخوانی ابوالحسن خوشرو از آن موجب زنده‌شدن دوباره آن و فراگیری آن در فرهنگ مازندرانی شد. علاوه بر این دست ملودی‌های غمگین در موسیقی مازندرانی، «سوت»ها هم سهم بسزایی دارند که اشعار حماسی در وصف قهرمان‌های مردمی هستند. قهرمان‌هایی که مردم آنها را «یاغی» می‌خواندند و برخلاف تصور شما «یاغی»بودن‌شان، آن بار معنایی منفی را در فرهنگ مازندرانی نداشت. یکی از معروف‌ترین اجراهایی که در دو دهه اخیر در مازندران همه آن را به اسم خوشرو گره زده‌اند، منظومه «هژبرخوانی» است که روایتی آهنگین از شرح دلاوری‌ها و مرگ ناجوانمردانه «هژبرسلطان» فرزند امیرمؤید سوادکوهی است. از این دست اشعار حماسی در موسیقی مازندرانی بسیار است. آهنگ «مشتی» در وصف دلاوری‌های «مشتی پلوری» از دیگر نغمه‌های حماسی است که خوشرو آن را بازخوانی کرده بود. نگاهی به کارنامه او و میزان تأثیرگذاری‌اش در موسیقی مازندرانی موجب می‌شود مرگش تهدیدی برای ادامه حیات و فراگیری موسیقی اصیل مازندرانی باشد.

***بخشی از اجرای «نواجش» ابوالحسن خوشرو به معنی «تو آن گریه فروخورده بی‌صدا بودی»**

کارتون خواب

پاول کوژینسکی

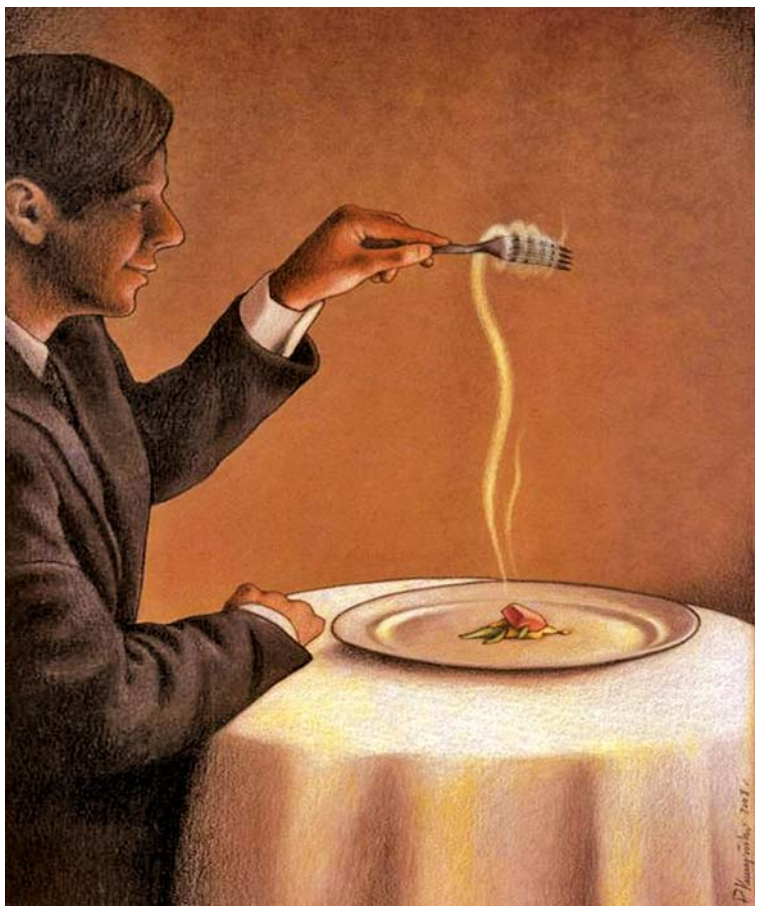

آکادمی

وظیفه مقدس تو

بابک زمانی*

یکی از صحنه‌های فیلمی که بر اساس داستان کشتی تایتانیک ساخته شد، به‌شدت تأثیرگذار و فراموش‌نشدنی است. صحنه ارکستر کوچکی که در جریان حادثه و تا آخر برای مردم موسیقی می‌نوازند. دسته موسیقی مزبور واقعیت را دریافته و توانایی‌های خود را می‌شناسد و به این نتیجه رسیده که کار و وظیفه‌ای جز این ندارد. اینکه همه سرنشینان غرق خواهند شد یا نه هم تغییری در ایفای وظیفه ایشان ندارد، چون در آن‌موقع کسی از عاقبت کار خبر نداشت و این می‌توانست موزیک متن عملیات نجات هم باشد. مقصود از این مثال آن است که بگویم در جریان هر بحران و ضایعه‌ای اجتماعی هر کس در هر جایگاه و موقعیتی وظایفی دارد که اخلاقیاتی خاص تعیین‌کننده آن وظایف هستند. اینکه هر کس چه وظیفه‌ای دارد و با استفاده از ارتباطات و توانایی‌هایش چه کاری باید بکند، از صدر تا ذیل، از زمین تا آسمان متفاوت است؛ از وظیفه اخلاقی امپراتور ژاپن - که دستور بمباران پرل هاربر را امضا کرده بود- در تسلیم ژاپن که به دلیل سنت‌های ژاپنی تنها در ید کفایت او بود و او هم مسئولیت تاریخی خود را لاجرم از طریق جنگی با چندهزار کشته بین گارد امپراتوری و ارتش ژاپن برای تسلیم ژاپن به انجام رساند و ژاپن را از نابودی نجات داد تا پیرزنان و پیرمردان برلین که به دنبال بمباران شهر و شکست آلمان نازی تک‌تک آجرهای سالم را برای ساخت آلمان جدید کنار می‌گذاشتند، تا کاساندر پیشگو که می‌دانست سربازان یونانی در اسب تروا هستند و آن را فریاد می‌زد، اما زیر دست‌وپای ترواییانی که به استقبال اسب می‌رفتند، له شد. حالا هم وقتی که ویروس کرونا با سرعت انتشار بالا شهر و زندگی ما را تهدید می‌کند و مهم‌ترین راه مقابله با انتشار آن اجتناب از تجمعات انسانی است، هر یک از ما به واسطه مشاغل و جایگاه‌های متفاوتمان مسئولیت‌های جداگانه‌ای داریم. آنکه دارای نفوذ فرهنگی و مذهبی است باید برای مقابله با کسانی که این روزها زیر بار خلوت‌کردن اماکن مذهبی نمی‌روند و همچنان زیارت را تبلیغ می‌کنند دست به فعالیت بزند؛ متولیان بیانیه داده‌اند اما کدام کمپین مردمی در تبلیغ آرای ایشان و ارسال آن پیام پابه‌پای ویدئوهای آن گروه، اقدام کرده است؟ هنرمندان مانند دسته ارکستر تایتانیک باید به آفرینش هنری بپردازند تا تاب‌آوری مردم در خانه‌هایشان را یاری دهند. حتی یک ویدئو که هنرمندان محبوب، مردم را دعوت به خانه‌ماندن و تماشای فیلم‌های سینمایی ساخت خودشان و دیگران یا معرفی سایت‌های سینمایی کنند، وجود ندارد. هنوز حتی یک موزیک ساخته نشده است، یک سرود یا یک شعر. آنکه اقتداری اخلاقی، خانوادگی یا اجتماعی دارد باید به تشکیل کمپین‌های مردمی یاری برساند تا هرکس در هرجا پیام‌آور تعطیلی حجره و سرا و «مال» باشد. کجاست شعارها، کاریکاتورها، لوگوها و برچسب‌هایی که گروهی تبلیغ کنند و مغازه‌داران با چسباندن آن لوگو خود را بخشی از یک کمپین ملی به حساب آورند؟ کدام گروه از برگزیدگان اجتماعی پیام‌هایی روشن در حمایت از پزشکان و پرستاران خط اول درمان با نام‌ونشان خود منتشر کرده است؟ اصحاب رسانه باید پیام کسانی که در میان مردم خریدار دارند، سلبریتی از هر نوع، را به مردم برسانند تا آهسته‌آهسته اخلاقیات و خوب و بد جدیدی خلق شود، اما هنوز حتی یک نفر یک دقیقه وقت خود را به ظاهرشدن جلوی دوربین اختصاص نداده است. اینها همه وقتی اهمیت ویژه می‌یابند که دقت کنیم در کشوری زندگی می‌کنیم که تجربه مشارکت اجتماعی در آن وجود ندارد، حتی احزاب هم همواره در زندگی کوتاه خود تنها نقشی به‌شدت سیاسی داشتند. بیهوده نیست همه تنها به بالا می‌نگرند و نگاه عمودیِ درخواستگر و معترض، ذره‌ای جا برای نگاه افقی به توانایی‌های خودمان و گفت‌وگو و کنش بین خود ما باقی نگذاشته است. به هنگام بحران وظیفه‌ات، آنچه را اخلاق به روزآمدترین شکلش به تو حکم می‌کند، کسی اندازه نمی‌گیرد. ممکن است ناگاه مجبور شوی برای نجات کودکی که نمی‌شناسی در رودی خروشان غوطه‌ور شوی، اما در اکثریت اوقات این وظیفه این‌قدر روشن نیست. وظیفه مقدس تو شاید ابتدا یافتن و بعد از یافتن انجام آن چیزی باشد که اخلاق به تو حکم می‌کند.

*** عضو هیئت‌مدیره مجمع انجمن‌های پزشکی**

تلنگر

«مهارت خودمراقبتی» را جدی بگیریم-۲

مراقبت از مراقبان

سیدحسن موسوی‌چلک

● توجه به مراقبت از مراقبان یا کادر درمانی کمک می‌کند ضمن حفظ استقلال فردی‌شان، بهبود کیفیت زندگی آنان را شاهد باشیم، همچنین کاهش اضطراب، استرس و خستگی و... در مراقبان، افزایش رضایت از کار، کاهش هزینه برای مراقبان (کمتر از خدمات دیگر برای کاهش مشکلات خود استفاده می‌کنند / منطقی‌شدن استفاده از خدمات)، افزایش امید به زندگی و... را نیز به دنبال خواهد داشت. اینها سرمایه کشور در حوزه سلامت هستند. شور و شوق زندگی و انگیزه موفقیت را در کادر درمان افزایش می‌دهد و انرژی‌شان را برای خدمت بیشتر و باکیفیت تجدید می‌کند.

در کنار این افراد مراقبت‌های خانوادگی را نباید فراموش کرد. در بسیاری از مواقع مراقبت خانواده‌ها می‌تواند بسیار مؤثر واقع شود. همچنین مراقبت گروه‌های داوطلب را هم می‌توان به موارد قبلی اضافه کرد.

فراموش نشود بر اساس یافته‌های علمی و منابع مکتوب، خودمراقبتی گام اول سلامت است؛ گام اول سلامت، همین است که یاد بگیریم خودمان از خودمان مراقبت کنیم. بین ۶۵ تا ۸۵ درصد از مراقبت‌هایی که به سلامت ما منجر می‌شود، محصول همین خودمراقبتی است؛ یعنی فعالیت‌هایی که خود یا خانواده‌مان برای حفظ یا ارتقای سلامت‌مان، پیشگیری از ابتلایمان به بیماری، درمان بیماری‌مان یا کاهش عوارض آن انجام می‌دهیم. آنچه متخصصان بهداشت و درمان جهانی و داخلی درباره کرونا می‌گویند و هر یک از ما باید انجام دهیم از قبیل شستن خوب دست‌ها، استفاده از ماسک برای افرادی که سرماخوردگی دارند، ضدعفونی‌کردن وسایلی که استفاده می‌کنیم از قبیل گوشی تلفن همراه، کامپیوتر و... همه از نوع خودمراقبتی در این زمینه است. هر یک از ما با توجه به شرایط خودمان و زندگی‌مان باید ببینیم با انجام چه کارهایی می‌توانیم از خودمان مراقبت کنیم تا به خودمان و دیگران آسیب نزنیم که این خود نوعی مسئولیت‌پذیری است.

در سازمان‌ها هم حسب شرایط کاری‌شان و نوع مراجعانی که دارند، هم برای کارکنان و هم برای مردم (گروه‌های هدف) باید تدابیری خاص اتخاذ شود؛ استفاده از دورکاری برای کارکنان، توجه ویژه به کارکنان دارای بیماری‌های خاص و زمینه‌ای که احتمال ابتلا به ویروس در آنان بیشتر است، آموزش پیشگیری، در اختیار قراردادن لوازم مورد نیاز، نظافت و ضدعفونی محیط کاری، آموزش خاص به نیروهای خدماتی، مراقبان گروه‌های خاص و... از جمله این موارد است؛ یا توجه خاص به زندانیان، سربازان، کارتن‌خواب‌ها، کودکان کار و خیابان، افراد مبتلا به اچ‌آی‌وی و ایدز و همچنین اتخاذ تدابیر ویژه برای دانش‌آموزان و دانشجویان از قبیل آموزش از راه دور(گرچه از قبل باید زیرساخت‌ها فراهم شود)، یا آموزش کسانی که در گورستان‌ها مسئول انتقال، شستن و دفن‌کردن بیماران فوتی ناشی از ویروس کرونا هستند و خیلی موارد دیگر. اینجا ضروری است هر سازمانی برنامه خاص خودش را در کنار سایر برنامه‌های عمومی داشته باشد. رسانه‌ها در آموزش فراگیر و مستمر و جامع همکاری کنند.

در حوزه کلان‌تر هم گاهی اوقات تصمیم‌گیری برای تعطیلی ادارات در یک بازه زمانی خاص می‌تواند از نوع مراقبت باشد.

وقتی مجلس شورای اسلامی که یکی از مهم‌ترین وظایفش تصویب لایحه بودجه است، به دلیل نگرانی تعطیل می‌شود و بودجه را که مهم‌ترین برنامه سالانه است، می‌خواهند یک‌دوازدهم ببندند یعنی می‌خواهند از خود مراقبت کنند. بنابراین موضوع خودمراقبتی به اشکال مختلف را باید جدی گرفت.

***رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران**

روایت

من، نان، کرونا

عذرا فراهانی

حتما قبل از ازدواج با همسرتان شرط و شروط‌هایی را با یکدیگر بنا نهاده‌اید و آن را به‌صورت تعهداتی قانونی در سند رسمی ازدواجتان ذکر کرده و با امضایتان آن را رسمیت بخشیدید؛ شروطی که با عنوان شروط ضمن عقد ازدواج مشهورند. مثلا حق طلاق، حق تحصیل یا انتخاب محل سکونت، یا حق حضانت فرزند پس از طلاق و...؛ بخشی از اینها در عقدنامه‌هایی که سر سفره عقد امضا کردید یا خواهید کرد موجود است و بخشی دیگر از این شروط را می‌توانید تا جایی که منع قانونی نداشته باشد در عقدنامه اضافه کنید. علاوه بر اینها ممکن است بین شما و همسرتان شرط و شروطی وجود داشته باشد بدون اینکه در جایی مکتوب یا درج شده باشد ولی به رسم تعهد اخلاقی سال‌هاست آن شرط را به‌جا آورده باشید. شرطی که شاید انجام آن در طول سال‌ها اگرچه سخت ولی قابل تحمل بوده است. ولی در زمان کنونی اجرایش دیگر برایتان میسر نباشد. شما چه اقدامی خواهید کرد؟ مثلا منِ حقیر. تنها شرط ازدواج همسرم با من این بود که ایشان به‌هیچ‌وجه صبح‌ها برای تهیه نان از خانه خارج نشوند. چرا؟ چون می‌خواستند نیم ساعت بیشتر در خواب ناز به‌سر ببرند. حتی ظهرها و شب‌ها نیز به امید آوردن نان نباشم. این را هم اضافه کردند چون به خوردن صبحانه علاقه‌ای ندارند، پس تهیه نان برایشان الزامی نیست. همچنین تأکید کردند اگر خودتان اهل صبحانه هستید، خودتان هم باید نان تهیه کنید. یا با یک نانوایی قرارداد تهیه نان صبحگاهی ببندید. از آنجا که بنده یک عمر بدون صرف صبحانه و نان تازه‌ای که پدر و برادرانم تهیه می‌کردند، پایم را از خانه بیرون نگذاشته بودم و از طرفی نمی‌خواستم با رد این شرط بر بخت خود لگد بزنم، بنابراین پذیرفتم و قبول کردم که همسر آینده‌ام، نه‌تنها هیچ صبحی نان به خانه نخواهد آورد، بلکه هیچ روزی مرتکب این عمل نخواهد شد. چند سالی برادران همسرم این زحمت را عهده‌دار بودند. پس از اسباب‌کشی از نزد آنها به گرمای دستگاهی به نام مایکروفر دل‌خوش کردم و سال‌هاست نان‌هایی که وقت و بی‌وقت در طول روز می‌خرم هر صبح به عشق نان تازه خانه پدری در مایکروفر می‌گذارم. اما آن زمان سخت که به آن اشاره کردم اکنون فرارسیده است. از روزی که کروناویروس به شهرهای مختلف کشور رسید و هر روز به‌گونه‌ای تلخ خودنمایی می‌کند، از روزی که تعطیلی‌های متعدد را رقم می‌زند و از روزی که قرار شد بیشتر در خانه بمانیم و از روزی که در نانوایی پشت منزلمان در میان چند مشتری ایستاده بودم و با وسواس به چهره مشتری‌ها و شاطرها خیره شده بودم و دنبال ردی از ویروس کرونا بودم، تصمیم گرفتم به وفاداری به شرط همسرم خاتمه دهم و آن را لغو کنم. حالا به این می‌اندیشم این ویروس تا کجا که رخنه نمی‌کند و آسیب‌های جدی وارد نمی‌کند. حتی وقتی آلوده نمی‌کند تأثیر ویرانگرش را می‌گذارد. با وجود این، حضور کروناویروس در کنار تمام تخریب‌ها و قربانی‌هایش یک پیام کلی دارد. چیزی که از آن غافل بودیم؛ اینکه چقدر حاضریم به وقت نیاز برای هم ایثار کنیم و به خاطر حفظ چیزهایی که در یک خانواده لحظه‌لحظه‌های عمرمان را برایش صرف کردیم ازخودگذشتگی کنیم؟ این سؤال بزرگی است. سؤالی که نسل ما بعد از جنگ، بعد از سرازیری در رفاه شهری، هرگز از خود نپرسیده یا جدی آن را مطرح نکرده است. حالا پاسخ به این پرسش هرچه که باشد مفهوم یک عمر کنار هم بودنمان را معنا می‌بخشد... .

واکنش

ضرورت رعایت الزامات آزادی اطلاع‌رسانی درباره اپیدمی کرونا

انجمن صنفی روزنامه‌نگاران استان تهران با توجه به مسائل مبتلابه رسانه‌ای که در این مدت و پس از شیوع ویروس کرونا پدید آمده است، در بیانیه‌ای نکاتی را مطرح کرده که بخشی از آن در ادامه می‌آید: «اتفاق همه‌گیری بیماری ناشی از کروناویروس در چین و گسترش‌یافتن آن به داخل کشورمان، یک‌بار دیگر ثابت کرد که جامعه ایران بیش از هر چیزی از فقدان نظام رسانه‌ای آزاد ضربه می‌خورد. اگر نظام رسانه‌ای آزاد و کارآمد وجود می‌داشت، به احتمال فراوان روزنامه‌نگاران و مردم عادی و کارشناسان می‌توانستند شواهد کافی از حضور ویروس کرونا را بسیار پیش از فوت دو بیمار نخستین در اختیار افکار عمومی قرار دهند و خیلی زودتر مانع از شکل‌گیری این پنهان‌کاری ناخواسته یا خوش‌بینی شوند. این هزینه‌ای است که به دلیل فقدان فضای آزاد رسانه‌ای بر جامعه و کشور تحمیل می‌شود. حتی اکنون که ابعاد ماجرا روشن شده، کماکان با این مشکل مواجه هستیم و به رسانه‌ها اخطار می‌دهند که چرا فلان مطلب نوشته شده است، درحالی‌که واقعیت ماجرا گسترده‌تر از این است و همین سیاست‌ها موجب افزایش گرایش مردم به رسانه‌های غیررسمی می‌شود و اخبار و تحلیل‌های خلاف واقع در رسانه‌های غیررسمی مثل ویروس در حال انتشار است. با توجه به این وضعیت انجمن صنفی روزنامه‌نگاران استان موارد زیر را اعلام می‌دارد: ۱- وزارت بهداشت و سایر نهادها محدودیت‌های اطلاع‌رسانی و دسترسی خبرنگاران را در کسب خبر و تهیه گزارش به طور کامل مرتفع کنند و هیچ مانعی در کسب و انتشار خبر و تحلیل و گزارش ایجاد نکنند. ممکن است در این مسیر برخی مطالب غیرواقعی و نادرست هم منتشر شود ولی عوارض آن در برابر منافع اطلاع‌رسانی آزاد در حد هیچ است. این فرصت مناسبی است که تغییرات در نظام اطلاع‌رسانی را شاهد باشیم. ۲- همکاران روزنامه‌نگار در همه حوادث از جمله این اپیدمی به مثابه سربازان و پیشگامان اطلاع‌رسانی و خدمت به جامعه هستند. از همه آنان می‌خواهیم این پیشگامی را حفظ و نیز از مدیران‌مسئول و صاحبان رسانه‌ها و مطبوعات می‌خواهیم که کلیه امکانات لازم را برای ایفای این وظیفه مهم آنان فراهم کنند. امکانات دسترسی به بیمارستان‌ها، پزشکان، در سطح شهر و... و نیز امکانات بهداشتی و تأمین سلامتی از قبیل ماسک، مواد ضدعفونی‌کننده، پک‌های مناسب حفاظتی و... تأمین این موارد وظیفه عمومی اعم از رسانه‌ها و وزارت بهداشت است.».

قابل توجه هنرمندان، نویسندگان، روزنامه‌نگاران، مدیران و مخاطبان فرهیختهٔ روزنامه شرق

سررسید «فرهنگ، هنر و رسانه» ویژه سال ۱۳۹۹ روزنامه شرق منتشر شد. این سررسید، ویژگی‌های منحصربه‌فردی نسبت به سررسیدهای معمول دارد و اطلاعات آن در تمام سال، مورد استفاده اهالی فرهنگ و هنر و روزنامه‌نگاران قرار خواهد گرفت. بسیاری از مناسبت‌های این سررسید برای نخستین‌بار است که در قالب یک سررسید منتشر می‌شود، همچنین ۵۰ چهره تأثیرگذارِ قرن نیز با انتشار تصویرشان معرفی شده‌اند.

برای تهیه سررسید با شماره‌های

۰۹۱۲۳۰۲۵۷۱۹-۸۸۹۰۳۵۴۸

تماس بگیرید

روزنامه شرق